УДК 159.95 https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series12.2023.22(67).02

ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ОВОЛОДІННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ ПІДЛІТКАМИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Валентина Волошина
доктор психологічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та консультативної психології
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
01601, Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9
v.v.voloshyna@npu.edu.ua, https://orcid.org/0000-0002-4372-5824

Ольга Неясова
магістрантка спеціальності «Психологія консультування» факультету психології
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
01601, Україна, м. Київ, вул. Пирогова, 9
olganeasova410@gmail.com

Анотація

Мета. Стаття присвячена дослідженню психологічних детермінант, що впливають на успішність вивчення іноземної мови підлітками в умовах дистанційного навчання. Основна увага приділяється когнітивним здібностям, а саме пам'яті та мисленню, а також індивідуальним психологічним характеристикам, таким як мотивація, імпульсивність та мовна тривожність. *Методи дослідження*. Теоретичні: синтез, порівняння, моделювання, узагальнення. Емпіричні: Шкала мотивації вивчення англійської мови (ELLMS), Шкала дитячої імпульсивності Барратта (BIS-11c) та Шкала тривожності перед публічними виступами (PSCAS) були використані для вимірювання індивідуально-психологічних факторів. Для оцінки когнітивних здібностей було використано тест на запам'ятовування слів Лурії та Шкала інтелекту для дітей Векслера, п'яте видання (WISC-V). Для аналізу та інтерпретації даних використовувалися методи математичної статистики: описова статистика, кореляційний аналіз та множинна регресія. *Результати*. Результати дослідження підкреслюють багатовимірність процесу оволодіння іноземною мовою в умовах дистанційного навчання. Зокрема, когнітивні здібності (мислення) та індивідуальні психологічні фактори (мовна тривожність) виявилися важливими предикторами успішності вивчення мови в умовах дистанційного навчання. Було виявлено, що мовна тривожність має негативну кореляцію з результатами вивчення мови, тоді як мислення показало позитивну кореляцію в даному контексті. *Висновки*. На основі отриманих результатів встановлено, що хоча когнітивні здібності та індивідуальні психологічні особливості є ключовими факторами у процесі вивчення іноземної мови, лише навички мислення та мовна тривожність виявилися значущими предикторами в моделі успішного вивчення мови в середовищі дистанційного навчання. Цікаво, що, незважаючи на те, що їхня роль у процесі навчання є доведеною, пам'ять, мотивація та імпульсивність не мали значного впливу в моделі. Це підкреслює важливість належного врахування психологічних труднощів, пов'язаних з викладанням та вивченням іноземних мов онлайн.

***Ключові слова*:** дистанційне навчання, вивчення іноземної мови, когнітивні здібності, мовна тривога, мотивація, імпульсивність, пам'ять, мислення.

Вступ

Вивчення іноземної мови – це складний процес, на який впливає безліч когнітивних і психологічних факторів (Лозова, 2010; Волошина & Жовнірук, 2021). Швидкий перехід до дистанційних моделей навчання, спричинений технологічною революцією та посилений обставинами світового масштабу, такими як пандемія COVID-19, став додатковою змінною в цьому процесі (Bao, 2020).

Когнітивні фактори, такі як пам'ять і мислення, є ключовими компонентами оволодіння іноземною мовою (Бондар, 2003). Пам'ять допомагає зберігати та відтворювати лінгвістичну інформацію, тоді як процеси мислення уможливлюють розуміння та продукування мови (Wenden, 1991). У контексті дистанційного навчання ці когнітивні фактори набувають ще більшого значення, оскільки учні повинні бути більш автономними у навчанні.

У контексті вивчення мови пам'ять, особливо робоча і довготривала, відіграє важливу роль (Wenden, 1991). Робоча пам'ять бере участь у тимчасовому зберіганні та відтворенні інформації, необхідної для складних когнітивних завдань, таких як розуміння мови та її продукування. Довгострокова пам'ять, своєю чергою, зберігає та відтворює лінгвістичні знання, зокрема словниковий запас, граматичні правила та культурну інформацію. Ефективність цих систем пам'яті безпосередньо впливає на швидкість і ефективність засвоєння мови.

Мислення охоплює цілий ряд когнітивних видів діяльності, які є невід'ємною частиною вивчення мови. Сюди входять, зокрема, вирішення задач, прийняття рішень, міркування, розуміння та метапізнання. Наприклад, навички вирішення задач і прийняття рішень можуть бути використані при з'ясуванні граматичних структур або розумінні незнайомих слів. Метапізнання, усвідомлення та розуміння власних процесів мислення, також можуть сприяти ефективному вивченню мови, дозволяючи учням регулювати свої навчальні стратегії та оцінювати свій прогрес (Altay & Saracaloglu, 2017).

Водночас, індивідуальні психологічні фактори, такі як мотивація, імпульсивність та мовна тривога, також суттєво впливають на засвоєння мови. Мотивація часто розглядається як критична детермінанта успіху (Dörnyei, 1998), імпульсивність може впливати на навчання як позитивно, так і негативно, залежно від її прояву (Rothbart & Bates, 2006), а мовна тривога може потенційно гальмувати прогрес у вивченні мови (Horwitz, 2001).

Нарешті, підлітковий вік вважається вирішальним етапом розвитку людини, що характеризується низкою когнітивних, емоційних і соціальних змін (Steinberg, 2005). У цей період люди розвивають здібності до абстрактного мислення, покращують свою робочу пам'ять і вдосконалюють виконавчі функції (Blakemore and Choudhury, 2006). Крім того, підлітковий вік часто характеризується підвищеною імпульсивністю та чутливістю до зовнішніх мотивацій (Casey та ін., 2008), що може суттєво вплинути на процес вивчення мови.

Особливість дистанційного навчання полягає в тому, що воно надає учням можливість навчатися більш гнучко та автономно у порівнянні з традиційним способом. Це може мати як позитивні, так і негативні наслідки для процесу вивчення мови. У такому освітньому середовищі учні можуть зіткнутися з різними проблемами, зокрема з відсутністю безпосередньої соціальної взаємодії та мотивації, а також з необхідністю вдосконалення навичок самостійного навчання. Водночас, це відкриває можливості для більш індивідуального підходу, тобто підвищеної уваги до особистих інтересів учнів, а також

використання технологічних інновацій для покращення навчального процесу. Для оптимізації педагогічних стратегій важливо розуміти, як когнітивні та психологічні фактори, що впливають на вивчення мови, взаємодіють зі специфікою дистанційної освіти.

Отже, **метою** цього дослідження є аналіз впливу цих когнітивних та індивідуально-психологічних факторів на успішність вивчення іноземної мови підлітками в умовах дистанційного навчання. Для досягнення поставленої мети в дослідженні будуть вирішені такі **завдання**: 1) дослідити роль когнітивних чинників у процесі вивчення іноземної мови підлітками за допомогою дистанційних технологій; 2) вивчити вплив індивідуально-психологічних факторів на процес вивчення іноземної мови підлітками за допомогою дистанційних технологій; 3) оцінити сумісний вплив когнітивних та індивідуально-психологічних чинників на результати вивчення іноземної мови підлітками.

Методи дослідження

Когнітивні та психологічні фактори оцінювалися з використанням п'ятьох психодіагностичних інструментів. Пам'ять досліджували за методикою О.Р. Лурія, що передбачає запам'ятовування 10 слів, непов'язаних за змістом (Luria, 1969). Імпульсивність оцінювали за шкалою дитячої імпульсивності Барратта (BIS-11c) (Cosi, Canals, & Vigil-Colet, 2008). Для вимірювання мотивації використовували шкалу мотивації вивчення англійської мови (ELLMS) (Ardasheva, Tong, & Tretter, 2012). Мовна тривога оцінювалася за допомогою шкали тривожності перед публічними виступами (PSCAS) (Yaikhong, & Usaha, 2012). Когнітивний процес мислення досліджувався за допомогою субтесту на схожість із Шкали інтелекту Векслера для дітей, п'яте видання (WISC-V) (Wechsler, 2014).

Рівень володіння мовою, залежна змінна в цьому дослідженні, була операціоналізована як бали за комплексне підсумкове тестування з англійської мови, що включає три показники: бали за тест, аудіювання та читання.

Дані аналізувалися за допомогою послідовності математичних і статистичних методів, включно з описовою статистикою, кореляційним аналізом за Спірменом та множинною лінійною регресією.

Аналіз проводився за допомогою Excel (версія 16.70) та Jamovi (версія 2.3.12.0). Всі припущення для обраних статистичних тестів були перевірені, а результати інтерпретовані у світлі цілей дослідження та існуючої літератури про психологічні детермінанти вивчення іноземних мов.

Вибірка складалась з 69 підлітків віком від 11 до 14 років, які вивчають англійську мову в ліцеї «Інтелект» або відвідують приватні уроки. До вибірки увійшли 47 дівчат та 22 хлопці. Збір даних здійснювався за допомогою Google Forms.

Результати та дискусії

Розглядаючи успішність в оволодінні іноземною мовою як комплексний процес, що може залежати як від когнітивних здібностей, так і від індивідуально-психологічних характеристик особи, важливо проаналізувати особливості цих взаємодій в умовах дистанційного навчання серед учнів підліткового віку.

У дослідженні вивчалися відповідні конструкти: пам'ять, мислення, мовна тривога, мотивація, імпульсивність та успішність. Для первинного огляду когнітивних та психологічних характеристик учасників надається описова статистика (табл.1)

Таблиця 1

Описові статистики за досліджуваними конструктами

Шкала	M	SD	Median	Min	Max	As	Ex
Пам'ять	8	1,9	8,7	0	10	-1,6	4
Мислення	18	3,9	19	7	26	-0,34	0,04
Мовна тривога	49	7,8	48	31	73	0,71	1,2
Мотивація	51	5,2	51	30	60	-0,86	2,1
Імпульсивність	56	8,5	55	40	76	0,31	-0,53
Успіх	9	1,3	9,3	5,7	11	-0,67	-0,36

Примітка: M – середнє арифметичне, **SD** – стандартне відхилення, **Min** – мінімальне значення за шкалою, **Max** – максимальне значення за шкалою, **As** – величина асиметрії розподілу, **Ex** – величина ексцесу розподілу.

Теоретична інтерпретація отриманих результатів вимагає розуміння того, як кожен фактор може впливати на засвоєння іноземної мови. Розглянемо кожен конструкт окремо:

Пам'ять: Середній бал за шкалою свідчить про те, що підлітки з досліджуваної вибірки мають великий обсяг оперативної пам'яті. Враховуючи, що пам'ять відіграє вирішальну роль у вивченні мови – від запам'ятовування лексики до розуміння граматичних правил – це може бути позитивним показником для успішного засвоєння мови.

Мислення: Високий середній бал за шкалою мислення вказує на те, що учасники цього дослідження в середньому мають високі когнітивні здібності. Такі когнітивні фактори, як вирішення задач, логічне мислення та здатність до розуміння, тісно пов'язані з вивченням мови. Таким чином, ці бали можуть бути пов'язані з ефективним вивченням мови.

Мовна тривога: Середній бал за шкалою засвідчує помірний рівень мовної тривоги серед учасників. Вона може негативно впливати на вивчення мови, оскільки тривожні учні зазвичай виявляють менше бажання практикувати мову і мають більше труднощів із запам'ятовуванням та відтворенням інформації.

Мотивація: Високий середній бал за шкалою говорить про сильну мотивацію учасників, яка є ключовим фактором успіху у вивченні мови. Чим вища мотивація, тим більше часу та зусиль учні зазвичай присвячують навчанню, що, в теорії, повинно призвести до кращого засвоєння мови.

Імпульсивність: Високий показник імпульсивності може свідчити про те, що учасники схильні приймати поспішні рішення або вчиняти необдумані дії. У вивченні мови це може призвести до більшої кількості помилок при складанні тестів та труднощів з концентрацією уваги, і відтак гіршого запам'ятовування. Однак, можливо, імпульсивність може також сприяти розвитку мовлення, оскільки імпульсивні учні можуть менше боятися робити помилки у практиці та спілкуванні іноземною мовою. Такий результат також може пояснюватися віком досліджуваних, оскільки виконавчі функції у підлітків ще не є остаточно сформованими.

Успішність: Середній бал за підсумковим тестом свідчить про те, що більшість учасників мають високі результати у вивченні мови, незважаючи на мінімальний показник 5,7.

Це відображає ефективність методів дистанційного навчання, які використовуються для вивчення мови.

Результати описової статистики вказують на сильні сторони учасників (пам'ять, мислення, мотивація, сприйняття успіху) та потенційні сфери для подальшої підтримки або психологічних втручань (мовна тривога, імпульсивність).

Наступним кроком аналізу було вивчення зв'язків між досліджуваними конструктами. Далі наведено коефіцієнти кореляцій для кожної пари взаємодій та відповідні *p*-значення (табл. 2).

Значна негативна кореляція (-0,25) між імпульсивністю та мотивацією означає, що учні з вищою імпульсивністю, як правило, мають нижчий рівень мотивації. Це може бути пов'язано з тим, що високоімпульсивні учні можуть мати труднощі з концентрацією уваги та послідовними зусиллями у навчанні, що може знизити їхню загальну мотивацію.

Таблиця 2

Матриця кореляцій між досліджуваними конструктами

Коефіцієнти кореляцій						
	1	2	3	4	5	6
Імпульсивність	-					
Мотивація	-0,25	-				
Тривожність	0,31	-0,23	-			
Мислення	-0,22	0,24	-0,16	-		
Пам'ять	-0,10	0,29	-0,13	0,33	-	
Успіх	-0,15	0,15	-0,30	0,34	0,24	-
p-значення для відповідних кореляцій						
Імпульсивність	-					
Мотивація	0,04	-				
Тривожність	0,01	0,06	-			
Мислення	0,08	0,04	0,20	-		
Пам'ять	0,43	0,02	0,31	0,01	-	
Успіх	0,23	0,21	0,01	0,00	0,04	-

Імпульсивність демонструє значну позитивну кореляцію з тривожністю на рівні 0,31. Цілком можливо, що імпульсивні учні можуть робити більше помилок або сприймати свої помилки більш серйозно, що призводить до підвищеної тривожності у вивченні мови.

Існує також позитивна кореляція (0,24) між мотивацією та мисленням. Це означає, що учні з кращими когнітивними здібностями, в середньому, мають вищий рівень мотивації. Вищі когнітивні здібності можуть зробити вивчення мови приємнішим і менш стресовим, що, в свою чергу, може підвищити мотивацію.

Між мисленням і пам'яттю також спостерігається значна позитивна кореляція (0,33). Це свідчить про те, що когнітивні здібності учнів тісно пов'язані між собою. І пам'ять, і

мислення мають вирішальне значення у вивченні мови – для розуміння і застосування граматичних правил, а також для запам'ятовування нової лексики.

Пам'ять демонструє значну позитивну кореляцію з успішністю (0,24). Такий результат дозволяє визначити, що учні з кращими здібностями до запам'ятовування мають вищу успішність у вивченні мови. Здатність запам'ятовувати лексику і мовні правила, безумовно, може сприяти кращим результатам у вивченні нової мови.

Окрім того, існує значний негативний зв'язок між тривогою та успіхом (-0,30). Це дозволяє констатувати те, що вищий рівень мовної тривоги пов'язаний з нижчим рівнем успішності у вивченні мови. Високий рівень тривожності може перешкоджати навчанню та успішності учнів, що може вплинути на їхні академічні досягнення.

Після того, як були проаналізовані зв'язки між досліджуваними конструктами, стало можливим побудувати регресійну модель, в якій когнітивні та індивідуально-психологічні чинники виступають предикторами успіху вивчення мови (табл. 3).

Таблиця 3

Початкова регресійна модель предикторів успіху в оволодінні іноземною мовою

Предиктор	Коефіцієнт	Ст.похибка	t-значення	p-значення	Значущість
Константа	8,771480	2,337323	3,75	0,00038	***
Шкала мотивації	-0,000964	0,031388	-0,03	0,97561	
Шкала тривоги	-0,041083	0,020402	-2,01	0,04832	*
Мислення	0,087149	0,041486	2,10	0,03968	*
Шкала імпульсивності	-0,000891	0,019052	-0,05	0,96286	
Пам'ять	0,090762	0,086672	1,05	0,29901	
					Множ. R^2 = 0,193 Скориг. R^2 = 0,129

Отримана регресійна модель пояснює приблизно 19,3% варіабельності успіху, але при врахуванні кількості предикторів цей показник зменшився до 12,9%. Мотивація не робить значного внеску в модель (β=-0,000964, p=0,97561), а це означає, що в рамках цієї моделі та вибірки рівень мотивації не має помітного впливу на успішність вивчення іноземної мови.

Згідно з очікуваннями, мовна тривога продемонструвала значний негативний зв'язок з успішністю (β=-0,041083, p=0,04832), що вказує на те, що зі зростанням мовної тривоги рівень успішності у вивченні іноземної мови знижується. Цей висновок перегукується з попередніми дослідженнями, що підкреслюють перешкоджаючу роль мовної тривожності у вивченні мови (Horwitz, 2001).

Змінна мислення також виявилася значущим позитивним предиктором (β=0,087149, p=0,03968), що свідчить про те, що підлітки з вищими когнітивними здібностями, як правило, досягають більшого успіху у вивченні іноземних мов. Це узгоджується з науковою літературою, в якій підкреслюється важливість когнітивних здібностей у вивченні мови (Linck et. al., 2014).

Цікаво, що імпульсивність показала лише незначний вплив на успішність (β=-0,000891, p=0,96286), так само як і пам'ять (β=0,090762, p=0,29901). Хоча пам'ять, як правило,

вважається вирішальною у вивченні мови, вона не виявилася значущим предиктором успіху в поточній регресійній моделі.

Отже, наші результати свідчать про те, що і мовна тривога, і мислення суттєво впливають на успішність вивчення іноземної мови підлітками в умовах дистанційного навчання. Ці два предиктори були включені у переглянуту регресійну модель (табл. 4).

Таблиця 4

Переглянута регресійна модель предикторів успіху в оволодінні іноземною мовою

Предиктор	Коефіцієнт	Ст. похибка	t-значення	p-значення	Значущість
Константа	9,2359	1,2570	7,35	3,9e-10	***
Шкала тривоги	-0,0429	0,0191	-2,25	0,028	*
Мислення	0,1009	0,0380	2,65	0,010	**
				Множ. R^2 = 0,178 Скориг. R^2 = 0,153	

Переглянута регресійна модель пояснює приблизно 17,8% дисперсії в успішності. Після врахування кількості предикторів цей показник дещо зменшився (15,3%), проте все одно є вищим порівняно з попередньою моделлю. Ці результати свідчать про невеликий, але значущий вплив цих факторів на успішність вивчення іноземної мови.

Як і в початковій моделі, мовна тривога продовжує демонструвати значущий негативний зв'язок з успішністю (β=-0,0429, p=0,028), вказуючи на те, що зі зростанням мовної тривоги рівень успішності у вивченні іноземної мови знижується.

У наведеній уточненій моделі позитивний зв'язок між мисленням та успішністю виявився ще більш вираженим (β=0,1009, p=0,010). Це підкреслює роль когнітивних здібностей у вивченні іноземної мови.

Отримані результати ще раз підкреслюють вплив мовної тривоги та когнітивних здібностей на успішність вивчення іноземної мови серед підлітків. Важливо зазначити, що хоча уточнена модель демонструє більш чітку картину впливу предикторів, вона все ще залишає значну частину дисперсії успішності непоясненою. Це вказує на потенційний вплив інших факторів, не включених до цієї моделі, а також на складну природу процесу вивчення мови.

При інтерпретації результатів також варто враховувати, що учасники дослідження відрізняються від звичайних учнів, які вивчають іноземну мову в загальноосвітній школі. Вони відвідують додаткові заняття, що може потенційно корелювати з кращими результатами в навчанні, вищою мотивацією та розвитком когнітивних здібностей. Саме тому слід мати це на увазі при поширенні висновків дослідження на генеральну сукупність.

Висновки

Проведене дослідження мало на меті вивчити психологічні детермінанти успішності вивчення іноземної мови підлітками в умовах дистанційного навчання. Отримані результати свідчать про те, що когнітивні здібності та мовна тривога є важливими факторами, які впливають на результати вивчення мови.

Мовна тривога показала негативний зв'язок з успішністю вивчення мови. А отже, ми можемо стверджувати, що більш тривожні учні можуть мати нижчі показники академічної успішності порівняно з іншими. Це підкреслює важливість впровадження стратегій зниження

мовної тривоги в процесі вивчення мови, особливо в контексті дистанційного навчання, де відсутність безпосередньої взаємодії може загострити почуття тривоги.

Значний позитивний зв'язок між когнітивними здібностями (мисленням) та успіхом у вивченні мови ще раз підкреслює роль когнітивних процесів у цьому контексті. Це свідчить про те, що учням з розвинутішими когнітивними здібностями легше дається вивчення іноземної мови, ніж їхнім однолітками.

Всупереч очікуванням, імпульсивність, мотивація та пам'ять хоча і є важливими для навчання в цілому, не були значущими предикторами успішності вивчення мови. Однак важливо зазначити, що вивчення мови – це багатогранний процес, і його успіх може залежати від безлічі факторів, не всі з яких були враховані в моделі.

Незважаючи на висновки, отримані в результаті цього дослідження, залишається значна частина дисперсії в успішності вивчення мови, яку модель не змогла пояснити. Це вказує на наявність інших потенційно важливих факторів, які не були розглянуті в цьому дослідженні, таких як соціокультурні впливи, методи викладання або індивідуальні риси особистості.

Майбутні дослідження можуть включати ці змінні для кращого розуміння складного процесу засвоєння мови. Крім того, лонгітюдні дослідження можуть пролити світло на те, як ці фактори впливають на вивчення мови з плином часу. Загалом, висновки підкреслюють необхідність персоналізованих, психологічно обґрунтованих підходів до викладання іноземних мов, особливо в контексті дистанційного навчання, для оптимізації результатів вивчення мови підлітками.

Література

1. Бондар, С.І. (2003). Психологічні особливості читання тексту іноземною мовою студентами з різним когнітивним стилем. (Автореф. дис. канд. психол. наук). Київ.
2. Волошина, В.В., & Жовнірук, А.І. (2021). Психотехніки розвитку когнітивно-вербальних умінь майбутніх психологів у процесі вивчення англійської мови. *Перспективи та інновації науки*, *3*(3), 179–194 . https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-3(3)-179-194.
3. Лозова, О.М. (2010). *Психологічні аспекти засвоєння іноземної мови.* (Навчально-методичний посібник). Київ : КУБГ.
4. Altay, B., & Saracaloglu, A.S. (2017). Investigation on the Relationship among Language Learning Strategies, Critical Thinking and Self-Regulation Skills in Learning English. Novitas-ROYAL. *Research on Youth and Language*, *11*(1), 1–26. Режим доступу: https://eric.ed.gov/?id=EJ1167232
5. Ardasheva, Y., Tong, S.S., & Tretter, T.R. (2012). Validating the English Language Learner Motivation Scale (ELLMS): Pre-college to measure language learning motivational orientations among young ELLs. *Learning and individual differences*, *22*(4), 473–483. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2012.03.001
6. Bao, W. (2020). COVID-19 and online teaching in higher education: A case study of Peking University. *Human Behavior and Emerging Technologies*, *2*(2), 113–115. https://doi.org/10.1002/hbe2.191
7. Blakemore, S.J., & Choudhury, S. (2006). Development of the adolescent brain: implications for executive function and social cognition. *Journal of child psychology and psychiatry*, *47*(3-4), 296–312. https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01611.x
8. Cosi, S., Canals, J., & Vigil-Colet, A. (2008). Development of an improved version of the BIS-11c questionnaire: relationships with aggression and scholastic performance. *Poster presented at the Xth meeting of the Spanish Society for the Study of Individual Differences*. Salamanca.
9. Dörnyei, Z. (1998). Motivation in second and foreign language learning. *Language teaching*, *31*(3), 117–135.
10. Horwitz, E.K. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual review of applied linguistics*, *21*, 112–126. https://doi.org/10.1017/S0267190501000071

11. Linck, J.A., Osthus, P., Koeth, J.T., & Bunting, M.F. (2014). Working memory and second language comprehension and production: A meta-analysis. *Psychonomic bulletin & review*, *21*, 861–883. https://doi.org/10.3758/s13423-013-0565-2
12. Luria, A.R. (1969). The mind of a mnemonist: A little book about a vast memory. *Harvard University Press*.
13. Rothbart, M.K., & Bates, J.E. (2006). Temperament. *Handbook of child psychology.* (Vol. 3, pp. 99–166).
14. Steinberg, L. (2005). Cognitive and affective development in adolescence. *Trends in cognitive sciences*, *9*(2), 69–74. https://doi.org/10.1016/j.tics.2004.12.005
15. Wechsler, D. (2014). *WISC-V: Weschler Intelligence Scale for Children* (5th ed.). Bloomington, MN : Pearson.
16. Wenden, A. (1994). Learner strategies for learner autonomy. *ELT Journal, 48*(3), 280–281, https://doi.org/10.1093/elt/48.3.280
17. Yaikhong, K., & Usaha, S. (2012). A Measure of EFL Public Speaking Class Anxiety: Scale Development and Preliminary Validation and Reliability. *English Language Teaching*, *5*(12), 23–35. http://dx.doi.org/10.5539/elt.v5n12p23

References

1. Bondar, S.I. (2003). Psykholohichni osoblyvosti chytannia tekstu inozemnoiu movoiu studentamy z riznym kohnityvnym stylem [Psychological features of reading a foreign language text by students with different cognitive styles]. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
2. Voloshyna, V.V., & Zhovniruk, A.I. (2021). Psykhotekhniky rozvytku kohnityvno-verbalnykh umin maibutnikh psykholohiv u protsesi vyvchennia anhliiskoi movy [Psychotechniques for the Development of Cognitive and Verbal Skills of Future Psychologists in the Process of Learning English]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky – Prospects and innovations in science*, *3*(3), 179–194. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-3(3)-179-194 [in Ukrainian].
3. Lozova, O.M. (2010). *Psykholohichni aspekty zasvoiennia inozemnoi movy [Psychological aspects of learning a foreign language]*. Kyiv : KUBG [in Ukrainian].
4. Altay, B., & Saracaloglu, A.S. (2017). Investigation on the Relationship among Language Learning Strategies, Critical Thinking and Self-Regulation Skills in Learning English. Novitas-ROYAL. *Research on Youth and Language*, *11*(1), 1–26. Retrieved from https://eric.ed.gov/?id=EJ1167232
5. Ardasheva, Y., Tong, S.S., & Tretter, T.R. (2012). Validating the English Language Learner Motivation Scale (ELLMS): Pre-college to measure language learning motivational orientations among young ELLs. *Learning and individual differences*, *22*(4), 473–483. https://doi.org/10.1016/j.lindif.2012.03.001
6. Bao, W. (2020). COVID-19 and online teaching in higher education: A case study of Peking University. *Human Behavior and Emerging Technologies*, *2*(2), 113–115. https://doi.org/10.1002/hbe2.191
7. Blakemore, S.J., & Choudhury, S. (2006). Development of the adolescent brain: implications for executive function and social cognition. *Journal of child psychology and psychiatry*, *47*(3-4), 296–312. https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2006.01611.x
8. Cosi, S., Canals, J., & Vigil-Colet, A. (2008). Development of an improved version of the BIS-11c questionnaire: relationships with aggression and scholastic performance. *Poster presented at the Xth meeting of the Spanish Society for the Study of Individual Differences*. Salamanca.
9. Dörnyei, Z. (1998). Motivation in second and foreign language learning. *Language teaching*, *31*(3), 117–135.
10. Horwitz, E.K. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual review of applied linguistics*, *21*, 112–126. https://doi.org/10.1017/S0267190501000071
11. Linck, J.A., Osthus, P., Koeth, J.T., & Bunting, M.F. (2014). Working memory and second language comprehension and production: A meta-analysis. *Psychonomic bulletin & review*, *21*, 861–883. https://doi.org/10.3758/s13423-013-0565-2
12. Luria, A.R. (1969). The mind of a mnemonist: A little book about a vast memory. *Harvard University Press*.
13. Rothbart, M.K., & Bates, J.E. (2006). Temperament. *Handbook of child psychology.* (Vol. 3, pp. 99–166).

14. Steinberg, L. (2005). Cognitive and affective development in adolescence. *Trends in cognitive sciences*, *9*(2), 69–74. https://doi.org/10.1016/j.tics.2004.12.005
15. Wechsler, D. (2014). *WISC-V: Weschler Intelligence Scale for Children* (5th ed.). Bloomington, MN : Pearson.
16. Wenden, A. (1994). Learner strategies for learner autonomy. *ELT Journal, 48*(3), 280–281, https://doi.org/10.1093/elt/48.3.280
17. Yaikhong, K., & Usaha, S. (2012). A Measure of EFL Public Speaking Class Anxiety: Scale Development and Preliminary Validation and Reliability. *English Language Teaching*, *5*(12), 23–35. http://dx.doi.org/10.5539/elt.v5n12p23

PSYCHOLOGICAL DETERMINANTS OF FOREIGN LANGUAGE ACQUISITION BY ADOLESCENTS IN DISTANCE LEARNING

Valentyna Voloshyna
Doctor of Psychology, Professor, Professor of the Department of Theoretical and Counseling Psychology
Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine
9, Pyrohov Str., Kyiv, Ukraine, 01601
v.v.voloshyna@npu.edu.ua, https://orcid.org/0000-0002-4372-5824

Olga Neyasova
Master's degree Student, Speciality "Counseling Psychology"
Faculty of Psychology
Mykhailo Dragomanov State University of Ukraine
9, Pyrohov Str., Kyiv, Ukraine, 01601
olganeasova410@gmail.com

Abstract
Objective. The article is focused on the study of psychological determinants that influence the success of foreign language learning by adolescents in the conditions of distance learning. The main focus is on cognitive abilities, namely memory and thinking, as well as individual psychological characteristics, such as motivation, impulsivity, and language anxiety. *Research methods.* Theoretical: synthesis, comparison, modeling, generalization. Empirical: The English Language Learning Motivation Scale (ELLMS), Barratt Child Impulsiveness Scale (BIS-11c), and the Public Speaking Anxiety Scale (PSCAS) were used to measure individual psychological factors. The Luria Word Memory Test and the Wechsler Intelligence Scale for Children, Fifth Edition (WISC-V) were used to assess cognitive abilities. Mathematical statistics methods were used to analyze and interpret the data: descriptive statistics, correlation analysis, and multiple regression. *Results*. The results of the study emphasize the multidimensionality of the process of mastering a foreign language in the conditions of distance learning. In particular, cognitive abilities (thinking) and individual psychological factors (language anxiety) turned out to be important predictors of language learning success in distance learning conditions. Language anxiety was found to have a negative correlation with language learning outcomes, while thinking showed a positive correlation in this context. *Conclusions.* Based on the results obtained, it was found that although cognitive abilities and individual psychological characteristics are key factors in the process of learning a foreign language, only thinking skills and language anxiety were significant predictors in the model of successful language learning in a distance learning environment. Interestingly, despite their proven role in the learning process, memory, motivation and impulsivity did not have a significant impact in the model. This emphasizes the importance of taking into account the psychological difficulties associated with teaching and learning foreign languages online.
Keywords: distance learning, foreign language acquisition, cognitive abilities, language anxiety, motivation, impulsivity, memory, thinking.

Подано 20.06.2023
Рекомендовано до друку 17.10.2023